

İZMİR TİCARET ODASI

KUVEYT'İN TEMEL EKONOMİK GÖSTERGELERİ

VE

TÜRKİYE-KUVEYT DIŞ TİCARETİ

I. ÜLKE BİLGİLERİ

Resmi Adı:	Kuveyt Devleti
Yönetim Biçimi:	Anayasal Monarşi
Resmi Dili:	Arapça
Dini:	İslam
Başkenti:	Kuveyt
Yüzölçümü:	17.820 km ²
Nüfusu:	2,257,549 (2004)
Para Birimi:	Kuveyt Dinarı

Üyesi Olduğu Kuruluşlar: ABEDA, AfDB, AFESD, AMF, BDEAC, CAEU, FAO, G-77, GCC, IAEA, IBRD, ICAO, ICC, ICCT, ICRM, IDA, IDB, IFAD, IFC, IFRCS, IHO, ILO, IMF, IMO, Interpol, IOC, ISO, ITU, LAS, NAM, OAPEC, OIC, OPCW, OPEC, PCA, UN, UNCTAD, UNESCO, UNIDO, UNITAR, UPU, WCO, WFTU, WHO, WIPO, WMO, WTO, WTrO

II.EKONOMİK GÖSTERGELER

Gayri Safi Yurtiçi Hasıla: 41,4 Milyar Dolar (2004)

Büyüme Oranı: % 4,6 (2004)

Kişi Başına Yurtiçi Hasıla: 19.000 \$ (2004)

İşsizlik Oranı: % 2,1

Enflasyon : 1,2 (2004)

İhracat: 22,2 Milyar \$ (2004)

İthalat: 9,6 Milyar \$ (2003)

İhracat Yaptığı Ülkeler (2003): Japonya % 21.3

Güney Kore % 14.9

ABD %11.5,

Singapur % 9.8

Tayvan % 9.3.

İthalat Yaptığı Ülkeler (2003) : ABD % 14.7,

Japonya % 10.3,

Almanya % 9.6,

Çin %6.6,

İngiltere % 6.1,

Suudi Arabistan % 5.5,

İtalya % 5,

Fransa % 4.2 (2003)

Başlıca ihraç maddeleri: Ham petrol, petrol ürünleri, LPG, sıvı amonyak, karides.

Başlıca İthal maddeleri: Gıda maddeleri, her türlü tüketim maddesi

III. EKONOMİK YAPI

Bilinen 96,5 milyar varil rezervi ile Dünya petrol rezervlerinin % 9,6'sına sahip olan Kuveyt'in ekonomisi petrol üretimi ve petrole dayalı sanayi üzerine kurulmuştur.

Son yıllarda petrole bağımlılığı azaltmak ve diğer sektörleri geliştirebilmek amacıyla alınan önlemler ile petrol gelirlerinin GSYİH içindeki payı 2000 yılı itibariyle % 48'lere çekilebilmiştir. Ancak, yine de ihracat gelirlerinin % 93'ü, bütçe gelirlerinin % 80'inin kaynağı petrol ekonominin can damarıdır. GSYİH içinde ortalama % 12 pay alan imalat sanayi de ağırlıklı olarak petrole dayalı rafineri, petro-kimya sanayi gibi alt sektörleri içermektedir. Petrol ve petro-kimya sanayii dışında, başlıca sanayi kolları:

- Gıda sanayii,
- Tekstil sanayii,
- İnşaat malzemeleri ve
- Metal ürünleridir.

Topraklarının % 99'u çöl olan Kuveyt'te topraklarının sadece % 0,3'ünde tarım yapılmaktadır. Zamanla tarıma daha fazla önem verilmesi gereği anlaşılmiş, hükümetin teşviki ile de tarım şirketleri ve federasyonları ortaya çıkmıştır.

Ayrıca çeşitli ürünlerin yetiştirilmesi için dağıtılan araziler, tarımın eskisine kıyasla bir gelişme göstermesine neden olmuştur. Bugün bu politikanın sonucunda Wafra bölgesinde 997 ve Abdalli bölgesinde de 382 çiftlik bulunmaktadır. Burada çalışan çiftçiler devletle sözleşmeli olarak çalışmaktadırlar.

Devlet, balıkçılığın geliştirilmesi için de gayret sarf etmektedir. Esasen balıkçılık Kuveytli tüketiciler için her zaman taze bir besin kaynağı olmuştur. Hükümet de bu kaynağı korumak amacı ile gerekli önlemleri almakta, balık rezervlerinin, bilinçsiz olarak yapılan avlanma ve kirlilik nedeniyle azalması nedeniyle, balık üretme çiftlikleri kurulmaktadır.

Ayrıca tarımı teşvik politikası çerçevesinde; sebze üretimi, balıkçılık ve hayvancılık alanlarında devlet tarafından sübvansiyon verilmektedir.

IV. DIŞ TİCARET

Kuveyt'in dış ticaret rakamları, dünya petrol fiyatlarına bağlı olarak büyük iniş ve çıkışlar göstermektedir. Son beş yılın rakamları incelendiğinde ithalatın 2,3-2,5 milyar KD (7-8 milyar \$) dolayında sabit olduğu, buna karşılık ihracatın petrol fiyatlarındaki dalgalanmalardan dolayı 3,3-5,9 milyar KD (10-23 milyar \$) arasında değiştiği gözlemlenmektedir.

2000 yılında, petrol fiyatlarındaki artışın bir yansıması olarak, Kuveyt'in ihracatı bir önceki yıla göre % 62,9 oranında artarak 5,9 milyar KD olmuştur. Toplam ihracat

içinde petrol ihracatının payı ise % 93 oranında gerçekleşmiştir. Buna karşılık ithalattaki artış aynı yıl itibariyle son derece düşük seviyede kalmıştır. 2001 yılı ilk dokuz ayında ise ihracatta bir önceki yılın aynı dönemine göre % %7,8'lik, ithalatta ise % 6,7'lik bir gerileme yaşanmıştır.

Kuveyt'in ihracatında en önemli kalem olan petrol ve rafine edilmiş petrol ürünlerinin dışında, ihraç kalemlerini arttırmak yolunda gayret sarf edilmektedir. Bunun sonucu olarak Kuveyt'in dünya ile olan ticaret hacmi, önceki yıllara oranla bir artış göstermektedir. Petrol dışındaki en önemli ulusal ihracat maddeleri ise, sırasıyla etilen polimerleri, gübreler(üre), plastik ürünler, çelik konstruksiyonlar ve fiberglas'dır.

Kuveyt'in Dış Ticareti

Yıllar	İthalat	İhracat	İhracat (Petrol)	İhracat (Petrol dışı maddeler)	Petrol İhracatının toplam ihracat içindeki payı (%)	İhracatın ithalatı karşılama oranı (%)
1992	2.129.238	1.931.100	1.824.900	106.200	94,50	90,69
1993	2.123.840	3.091.146	2.929.600	161.546	94,77	145,55
1994	1.988.217	3.342.344	3.112.700	229.644	93,13	168,11
1995	2.323.072	3.814.439	3.597.100	217.339	94,30	164,20
1996	2.507.166	4.458.000	4.231.300	226.700	94,91	177,81
1997	2.501.563	4.314.300	4.085.400	228.900	94,69	172,46
1998	2.626.151	2.932.300	2.581.800	350.500	88,05	111,66
1999	2.318.306	3.695.531	3.349.527	346.004	90,64	159,41
2000	2.337.600	5.994.500	5.571.700	422.800	92,95	256,44
2000/9	1.715.300	4.355.100	4.038.000	317.100	92,72	253,89
2001/9	1.600.900	4.017.200	3.708.800	308.400	92,32	250,93
Değişim 99/00 (%)	0,8	62,21	66,34	22,20		
Değişim 00/01 (%)	-6,7	-7,8	-8,2	-2,7		

Kaynak: Kuveyt Planlama Bakanlığı, 2001 yılı rakamları Kuveyt Merkez Bankası

VI. Türkiye ile Ticari İlişkiler

Türkiye-Kuveyt Dış Ticareti

YILLAR	İHRACAT	İTHALAT	HACİM	DENGE
1992	65.996	68.265	134.261	-2.269
1993	103.651	84.479	188.130	19.172
1994	128.262	76.900	205.162	51.362

1995	119.091	97.164	216.255	21.927
1996	106.961	103.935	210.896	3.026
1997	125.724	171.579	297.303	-45.855
1998	89.375	80.719	170.094	8.656
1999	82.714	83.899	166.613	-1.185
2000	68.691	145.840	214.531	-77.149
2001/11	93.261	109.255	15.994	202.516
Değişim00/01(%)	44,4	-23,9	-79,7	-2,7

Kuveyt'in Türkiye ile Dış Ticareti

Yıllar	İthalat	İhracat (Petrol hariç)	Denge	Hacim	Toplam ithalat içinde Türkiye (%)	Petrol hariç ihracat içinde Türkiye (%)
1996	45.576	2.586	-42.990	48.162	1,82	1,14
1997	43.609	2.046	-41.563	45.655	1,74	0,89
1998	38.400	5.629	-32.771	44.029	1,46	1,61
1999	36.618	3.486	-33.132	40.104	1,58	1,01
2000	35,533	4.871	-30.662	40.404	1,52	1,15
Değişim 98/99(%)	-4,64	-38,07	1,10	-8,91		
Değişim 99/00(%)	-2,96	39,73	-7,45	0,74		

Kaynak: Kuveyt Planlama Bakanlığı

Körfez Krizi öncesi 1987 yılında 247,5 milyon \$ düzeyine ulaşan Kuveyt'e yönelik ihracatımız Körfez Savaşı nedeniyle, 1991'de 16 milyon \$ seviyesine kadar gerilemiştir. 1992 yılından itibaren tekrar artmaya başlayan ihracatımız 1995 yılında 119 milyon \$, 1996 yılında ise 106,8 milyon \$ düzeyine ulaşmıştır.

Söz konusu artış 1997 yılında da devam etmiş ve ihracatımız 125,7 milyon \$ düzeyine yükselmiştir. Bununla birlikte, 1998 yılında ihracatımızda bir önceki yıla göre % 29 oranında bir gerileme kaydedilmiş ve ihracatımız 89,4 milyon \$ olarak gerçekleşmiştir. 1999 yılında ise bu ülkeye ihracatımız bir önceki yılın aynı dönemine göre % 7,4'lük bir azalış ile 82,7 milyon \$ olarak gerçekleşmiştir.

Türkiye-Kuveyt Anlaşmaları:

Anlaşmanın Adı	Tarihi
Ekonomik,Sınai İşbirliği Anlaşması	22.03.1982
Türkiye-Kuveyt Ticaret Anlaşması	03.12.1997

Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşması	27.10.1988
Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşması	07.10.1997
Denizcilik Anlaşması	03.05.1994
Türkiye-Kuveyt İşgücü Anlaşması	(henüz yürürlüğe girmedi)
Hayvan Sağlığının Korunması Anlaşması	(henüz yürürlüğe girmedi)

Yıllar itibariyle Kuveyt'in Türkiye'den ithal ettiği mal kalemi sayısı artmakla birlikte, bu artış Türkiye'nin ihracat değerlerine arzulan düzeyde yansımamıştır. Irak işgalinden sonra batı ülkelerinin Kuveyt'e gelerek bu ülkede köklü olarak yerleşmeleri ve bu ülkeyi kendi nüfuz alanlarına dahil etmeleri, ticaret alanında da batı ülkelerinin Kuveyt pazarından daha fazla pay almaya başlamalarına neden olmuştur. Aynı zamanda, Türkiye açısından, Sovyetler Birliğinin dağılmasından sonra bölgede yeni ve cazip ihracat pazarlarının bulunması ve Kuveyt pazarı için önemli bir avantaj sağlayan Irak yolunun kapanması Kuveyt piyasasının ihmal edilmesine yol açmıştır. Bunun sonucu olarak, Türk firmaları tanıtım ve pazarlama faaliyetleri kapsamında fuar ve sergilere etkin olarak katılmamakta, iş ziyaretleri de arzulan düzeyde olmamaktadır.

Kuveyt'in Türkiye'den ithalatı önceki yıllardaki azalış trendini devam ettirerek, 1999 yılında % 4,6, 2000 yılında ise % 3 oranında azalarak sırasıyla 36,6 milyon ve 35,5 milyon Kuveyt Dinarı (KD) olmuştur. Kuveyt'in toplam ithalatı içinde Türkiye'nin payı 2000 yılı için % 1,5'dir.

Öte yandan, ekonomik global krizlerin ihracatımız üzerindeki etkisinin 1999 yılında da devam etmesi ve 1999 yılı Ağustos ayında yaşanan deprem felaketi ihracattaki olumsuz trendin devam etmesine neden olmuş ve 1999 yılında toplam ihracatımız yaklaşık % 4 oranında azalmıştır. Genel ihracatımızdaki azalışın bir yansıması olarak aynı dönemde Kuveyt'e ihracatımız da düşüş göstermiştir. Azalış trendi 2000 yılında da devam etmiştir. DTM istatistiklerine göre, 2000 yılında Kuveyt'e ihracatımız bir önceki yıla göre % 11,2 oranında azalarak 73,4 milyon dolar, ithalatımız ise % 92,3 oranında artarak 161,4 milyon dolar olmuştur. Kuveyt'ten ithalatımızın bu denli yükselmesinde ve ticaret dengesinin ülkemiz aleyhine 73 kat artmasında en önemli etken petrol fiyatlarındaki artıştır

VII.Piyasa Yapısı

Kuveyt Basra Körfezi'nin kuzey kıyısında 2,2 milyon nüfuslu (1,4 milyonu yabancı) bir ülkedir. GSYİH rakamının, 2000 yılı itibariyle, yaklaşık 38 milyar ABD Doları büyüklüğünde olduğu tahmin edilmektedir.

İklim ve doğa koşulları açısından son derece olumsuz şartlara sahip olan Kuveyt'in neredeyse tek gelir kaynağı ihracatın %90'ını devlet gelirlerinin ise %85'ini tek başına karşılayan petroldür. Mevcut koşullar altında ülkede balıkçılık hariç hiçbir sektörün sübvansiyon ve koruma olmaksızın rekabet edebilir düzeyde yaşatılabilmesine imkan tanımamaktadır.

Irak ile uzun yıllardır süren anlaşmazlıkların sonucunda 1990 yılında işgale uğrayan ülke büyük bir baskı altındadır. Halkın ve yönetenlerin psikolojisini derinden etkileyen işgal iki önemli gelişmeye yol açmıştır: Bunlardan ilki, Kuveyt'in uluslararası topluma ve özellikle ABD'ye bağımlı olması ve savunmasını geliştirmeye çalışmasıdır. Bu yönde Kuveyt bir yandan ülkedeki yabancıların sayısını kademeli olarak azaltmaya bakarken, askeri harcamalarını devamlı artırmaktadır. ABD ile Kuveyt arasında savunma paktı 10 yıllık bir dönem için Şubat 2001'de yenilenmiştir. Ülkede 4.500 Amerikan askeri bulunmaktadır. Son derece küçük bir ülke olmasına karşın ortalama 2,5-3 milyar Dolar savunma harcaması yapılmaktadır. Öte yandan stratejik konularda ülkenin bağımsız karar alma kabiliyeti zayıflamıştır. Bu çerçevede özellikle ABD olmak üzere batılı müttefikler ülkenin önemli ihalelerinde psikolojik tercih üstünlüğüne ve prestije sahiptirler.

Diğer etki ise Kuveytlilerin gelirlerini ülkeleri yerine dışarıda değerlendirmeyi tercih etmelerinde kendini göstermektedir. Sadece Kuveyt Devletinin uluslararası yatırımlarının 90 milyar ABD Doları hatta üzerinde olduğu tahmin edilmektedir. Bu durum ülkenin geleceği için duyulan endişeleri artırmaktadır.

Bugüne kadar çalışan Kuveytlilerin %92'sinin kamu sektöründe istihdam edilmiş olması bir diğer sorun olarak ortaya çıkmaktadır. Her yıl 10.000 yeni gencin iş piyasasına katılması gerekliliği, buna karşılık kamu sektörünün doymuş olması ve verimsizliği yanında Kuveytli gençlerin bilgi, beceri ve deneyimlerinin özel sektörün talep ettiği niteliklerle bağdaşmaması işsizlik problemini gün geçtikçe artırmaktadır.

Ülkenin gelişimine çalışarak katkıda bulunan yabancı işçilerin faydaları kadar Kuveytli yerli halk için istihdam sorunlarından, kazandıklarını ülke ekonomisi içinde değerlendirmemeye kadar çözülmesi gereken problemleri de mevcuttur. Yabancılar dahil tüm çalışanlar ücretsiz olarak sağlık imkanlarından yararlanır iken, son 2000 yılı Nisan ayında başlatılan bir düzenleme ile yabancı işçiler için işveren tarafından ödenmek üzere sağlık sigortası uygulamasına geçilmiştir.

Bu sorunların çözümü ve devlet desteğinin azaltılabilmesi amacıyla petrol dışı sektörlerde özelleştirme çıkış noktası olarak görülmektedir.

Kadınların statüsü diğer bölge ülkelerine göre nispeten daha olumlu olmakla birlikte politik ve ekonomik hayattan büyük ölçüde soyutlanması büyük bir potansiyelin atıl kalması ve üretici olarak katkıda bulunabilecek kişilerin sadece tüketici olarak kalması sonucunu doğurmaktadır.

Bütün olumsuzluklarına karşın, Kuveyt dünya petrol rezervlerinin önemli bir bölümüne sahip olma avantajı ile sahip olduğu zenginlikle genel olarak ithalatta hiçbir kısıtlamanın bulunmadığı, satın alma gücünün yüksek olduğu büyük bir açık pazar hüviyetindedir. Özellikle gıda maddelerinde, aşırı ısrarla birlikte tüketim oranının çok yüksek boyutlara ulaşması, Kuveyt piyasasını; çok çeşitli malların piyasaya sürüldüğü ve rekabetin yoğun olduğu bir pazar konumuna getirmiştir. Kişi başı ithalat yaklaşık 3500-3700 \$ düzeyindedir. Gelir düzeyi düşük olan yabancı çalışanların bir bölümünün bu ithalata katkılarının çok az olduğu düşünüldüğünde kişi başı ithalat yaklaşık 8.000 \$ düzeyine tırmanmaktadır ki, bu da dünyanın en önemli pazarlarından birine işaret etmektedir.

Kuveyt'te ancak yabancı ortaklı firmalar için (yabancı ortağın payı üzerinden alınan) uygulanan kurumlar vergisi dışında stopaj, tüketim vergisi gibi uygulamalara rastlanılmaması yatırımları özendirici bir etki yapmaktadır. Öte yandan vergide en üst dilimin %55'e kadar ulaşması nedeni ile birçok yabancıların gizli ortak faaliyet gösterdiği bilinmektedir. Bu olumsuzlukların önüne geçebilmek için en yüksek oranın %55'den %30'a düşürülmesi için çalışmalar sürdürülmektedir.

Piyasa yapısı ve talepleri dikkate alındığında hemen her türlü Türk malının Kuveyt'e satılabileceği düşünülmekle birlikte, aşağıda belirtilmiş sektörler itibariyle rekabet avantajımızın olduğu düşünülmektedir.

- Petrol sektörü için malzeme ve ekipman, çelik boru
- İnşaat malzemeleri,
- Gıda ürünleri,
- Oto yedek parçaları,
- Tekstil ve hazır giyim ürünleri,
- Elektronik ve elektrikli cihazlar,
- Mobilya

VIII.Faydalı Adresler

Dış Ticaret Müsteşarlığı

İGEME

<http://www.Foreigntrade.gov.tr>

<http://www.igeme.org.tr>

CIA

DTÖ

<http://www.odci.gov/cia/publications/factbook>

<http://www.wto.org>

Kuveyt Ticaret ve Sanayi Odası

Tel: 965 805580

Fax: 965 2433858

E-mail: kcci@kcci.org.kw

Web: www.kcci.org.kw

PK: 775 Safat, 13008 Kuveyt

Kuveyt Türk Büyükelçiliği

Adres: Istiqlal Street Plot No:16 Embassies Area

Tel: 00 965 253 14 66 – 253 17 85

Faks: 00 965 256 06 53

Web: turkish-embassy.org.kw

e-mail: trkemb@ncc.moc.kw

Kuveyt Ankara Büyükelçiliği

Reşit Galip Cad. No:110 G.O.P ANKARA

Tel: 0 312 445 05 76

Faks: 0 312 446 68 39

Türk Ticaret Müşavirliği
Ticaret Müşaviri: Kadir YAZIHAN
P.O.Box:24517 Safat 13106 KUWAIT
Tel: 00 965 256 06 58
Faks: 00 965 256 06 73
Web:www.turkish-embassy.org.kw
e-mail: dtkuv@qualitynet.net

www.mofa.com : Dış İşleri Bakanlığı
www.mof.gov.kw : Maliye Bakanlığı
www.moinfo.gov.kw : Bilgi Bakanlığı
www.mop.gow.kw : Planlama Bakanlığı
www.kia.gov.kw : Kuveyt Yatırım Merkezi
www.pai.gow.kw : Sanayi Merkezi
www.cbk.gov.kw : Kuveyt Merkez Bankası
www.kuwait-fund.org : Arap Ülkeleri için Kuveyt Yatırım Fonu
www.kse.com.kw : Kuveyt Borsası
www.kpc.com.kw : Kuveyt Petrol Ortaklığı
www.kibs.org : Banka Çalışmaları Kuruluşu
www.nbk.com : Kuveyt Ulusal Bankası
www.kuna.net.kw : Kuveyt Haber Merkezi